

Influenssarokotusten suunnitteluun, järjestämiseen ja käytännön toteuttamiseen liittyviä asioita

Kausi 2023-2024

Ylilääkäri Ulpu Elonsalo

7.9.2023

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Esityksen sisällöstä

- Kansallisen rokotusohjelman influenssarokotusten kohderyhmät: yhtenäistäminen koronan riskiryhmien kanssa
 - Muut influenssarokotukset
- Tällä kaudella alkaa käytettyjen ja käyttämättä jääneiden annosten sekä hävitettyjen annosten entistä tarkempi seuranta ja raportointi
- Influenssarokotteiden tilaaminen ja jakelu sekä käytännön vinkit rokotuksiin
- Valtakunnallisesta ja paikallisesta viestinnästä
- Influenssarokotustoiminnan suunnittelusta ja asianmukaisesta rokotustoiminnasta:
 - Onko vastuulääkärit nimetty, onko heitä riittävästi?
 - Onko osaavia rokottajia kehissä?

Influenssarokotusten kohderyhmät ja muut influenssarokotukset

STM:n asetus (149/2017) määrittää kenelle rokote maksutta kansallisessa rokotusohjelmassa

- Henkilölle, jonka terveydelle influenssa aiheuttaa oleellisen uhkan tai jonka terveydelle influenssarokotuksesta on merkittävää hyötyä, annetaan vuosittain influenssarokotus
- Influenssarokotus annetaan myös potilaiden tai asiakkaiden välittömään hoitoon tai huoltoon liittyvälle sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstölle sekä lääkehuollon henkilöstölle
- Influenssarokotus annetaan myös henkilölle, joka on **toistuvasti läheisessä kontaktissa**
 - vakavalle influenssalle **erityisen alttiiseen** henkilöön
 - vakavalle influenssalle **alttiiseen henkilöön, jota ei voida suojata rokotteella**
- Terveiden ja hyvinvoinnin laitos määrittää vuosittain käytettävät rokotteet ja rokotusaiheet

Riskiryhmiä on yhtenäistetty koronan lääketieteellisten riskiryhmien kanssa

- **Influenssarokotusten riskiryhmiin on lisätty**
 - Uniapnea (vähintään keskivaikea)
 - Psykoosisairaudet
 - Sairaalloinen ylipaino (BMI >40)
- **Huom! Lähipiirin rokotukset koskevat vain influenssarokotuksia**
 - Koronarokote suojaa huonosti tartunnalta, ei anna riittävästi epäsuoraa suojaa

Kansallisessa rokotusohjelmassa influenssarokotus ilmaiseksi

- Sairauden tai hoidon vuoksi riskiryhmiin kuuluvat
- Kaikki 65 vuotta täyttäneet
- Alle 7-vuotiaat lapset
- Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä lääkehuollon henkilöstö :
 - Kaikki välitöntä potilastyötä tekevät ml. opiskelijat, jotka menevät työharjoitteluun
- Raskaana olevat naiset
- Varusmiespalveluksensa aloittavat miehet ja vapaaehtoisen asepalveluksen aloittavat naiset
- Vakavalle influenssalle **erityisen alttiiden** lähipiiri

Lisäksi tämän kauden erityisohje rokotusohjelman ulkopuolisista rokotuksista

- **Hyvinvointialueet voivat tarvittaessa käyttää kansallisen rokotusohjelman influenssarokotteita myös seuraavien ryhmien rokotuksiin:**
 - turkistarhoilla ja siipikarjan parissa työskentelevät
 - virkaeläinlääkärit
 - laboratoriotyöntekijät, jotka ottavat tai käsittelevät lintuinfluenssanäytteitä
 - muut henkilöt, joilla on suuri riski sairastua lintuinfluenssaan työnsä tai muun olosuhteen vuoksi.
- Rokotukset ovat saajalleen maksuttomia
- Näillä rokotuksilla pyritään ehkäisemään sitä, että henkilö saa samanaikaisesti kausi-influenssa- ja lintuinfluenssatartunnan. Vähennetään riskiä sille, että kehittyy lintuinfluenssaviruksesta peräisin oleva kanta, jolle väestöllä ei ole vastustuskykyä.

Yhteistyössä on voimaa

- Yhteistyössä on voimaa - tässäkin – eli ideariihi pystyyn!
- Toiminnan suunnittelu yhteistyössä eri toimijoiden kanssa
 - Infektioiden torjuntaväki, sairaala-apteekki/lääkekeskus, viestinnän ammattilaiset ja resursseista päättävät henkilöt
- Missä, milloin ja miten tehokkain, joustavin ja parhaiten toimiva eri kohderyhmien rokottaminen järjestetään
 - Vastaanottokäyntien yhteydessä, sujuvasti oheen järjestetty rokotus
 - Esim. terveydenhoitajiksi ja sairaanhoitajiksi opiskelevat sekä eläkkeelle vähän aikaa sitten jääneet voivat monella alueella olla suureksi hyödyksi rokotusjärjestelyissä
 - Työterveyshuollot tietyissä tilanteissa

Työelämään liittyvissä influenssarokotuksissa on päällekkäisyyttä kansallisen rokotusohjelman rokotusten kanssa

- Kansallisessa rokotusohjelmassa tarjottava suoja ja työnantajan velvollisuus suojata henkilöstöä tai potilasturvallisuusnäkökulman edellyttämä suoja menevät päällekkäin
 - Työnantaja velvollinen suojaamaan henkilöitä, jotka työtehtävissään voisivat altistua influenssalle
 - Maksuttoman influenssarokotuksen kansallisessa rokotusohjelmassa saavat kaikki ne, jotka osallistuvat potilaiden ja asiakkaiden välittömään hoitoon sosiaali- ja terveydenhuollossa
 - TT-lain pykälä 48: vuosittain päivitettyä influenssasuojaa edellytetään sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköissä, joissa hoidetaan influenssan vakaville seurauksille alttiutta
- Nämä asiat aiheuttavat haastetta rokotusten järjestämiselle, toteuttamiselle, rokotusten jakelulle etc.

Kansallisen rokotusohjelman ulkopuolella mm.

- Osa vakavalle influenssalle alttiiden lähipiirin influenssarokotuksista
- Suositus lintuinfluenssatartuntariskissä oleville kuten turkistarhojen työntekijät, siipikarjan parissa työskentelevät, virkaeläinlääkärit etc.
- Vapaa-ajan matkailuun liittyvät influenssarokotukset
 - Jos rokotustarve johtuu vain matkasta eikä henkilö esim. kuulu riskiryhmiin
- Työskentelyolosuhteisiin ja työmatkoihin liittyvä influenssariski
 - esim. influenssaviruksia laboratoriossa käsittelevät
 - Ks. myös [Toimenpideohje lintuinfluenssan ehkäisyyn](#)
 - Huom! Vain sosiaali- ja terveydenhuollon-toimintayksiköissä välittömässä potilastyössä työskentelevä henkilöstö kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan
 - esim. päiväkodissa työskentelevät lähihoitajat eivät kuulu
- Aika moni työnantaja on tarjonnut kaikille työntekijöilleen influenssarokotteen

Rokotusohjelman mukaiset influenssarokotukset – hyvinvointialue vastaa järjestämisestä

Hyvinvointialue vastaa kansallisen rokotusohjelman rokotusten järjestämisestä ja toteuttamisesta

- Kansallisen rokotusohjelman mukaisten influenssarokotusten järjestämisestä ja toteuttamisesta vastaa hyvinvointialue
 - Julkisen erikoissairaanhoidon toimijat ovat perinteisesti myös huolehtineet `oman osansa influenssarokotuksista`
 - Rokotusten toteuttamisessa hyvinvointialue voi tehdä yhteistyötä myös yksityisten palveluntarjoajien ja `valtion laitosten` (vastaanottokeskukset, vankiterveydenhuolto) kanssa
- On tärkeätä, että sairaala-apteekit ja lääkekeskukset osallistuvat alueelliseen suunnittelutyöhön. Tällä varmistetaan, että
 - rokotusten toteuttamisessa huomioidaan ja sovitaan myös mm. rokotteiden jakeluun, rokotehävikkiin ja käyttämättä jääneiden annosten seurantaan ja raportointiin liittyvistä asioista
 - sovitaan mm. valvontavelvoitteisiin ja tarkistamiseen liittyvästä resursoinnista ja kuluista
 - lääkehoidon suunnitelman tekemisessä huomioidaan myös rokotteisiin ja rokotuksiin liittyviä erityisasiota

Jos hyvinvointialue tekee yhteistyötä yksityisen palveluntarjoajan tai kolmannen sektorin toimijan kanssa 1/2

- Hyvinvointialueen kannattaa tehdä yksityisen palveluntarjoajan kanssa sopimus, jossa eritellään muun muassa
 - mitä kohderyhmiä palveluntarjoaja rokottaa
 - miten rokotteiden käyttöä valvotaan
 - miten rokotteiden jakelu toteutetaan
 - miten käyttämättä jääneiden annosten ja rokotehävikin seuranta ja raportointi toteutetaan
- Lisäksi on hyvä sopia esimerkiksi paikallisista jakelukuluista ja paikallisesta viestinnästä

Jos hyvinvointialue tekee yhteistyötä yksityisen palveluntarjoajan tai kolmannen sektorin toimijan kanssa 2/2

- Hyvinvointialueen kannattaa edellyttää, että **yksityinen palveluntarjoaja liittyy Hilmo-tietopoimintaan**
- Näin vältetään annettujen rokotusten tuplakirjaamiselta ja tiedot siirtyvät ajantasaisesti myös rokotusrekisteriin
 - [Rokotusten kirjaaminen ja tiedonsiirto](#)

Kaikkien toimijoiden velvollisuus on toteuttaa rokotukset rokotusohjelman mukaisesti

- Aivan viimekädessä hyvinvointialueen on syytä huolehtia, että
 - Rokotteita käytetään rokotusohjelman mukaisten kohderyhmien rokottamiseen
 - Rokotukset kirjataan asianmukaisesti sellaiseen potilastietojärjestelmään, josta tieto kertyy rokotusrekisteriin
- Tämä on tärkeää mm.
 - rokotteiden käytön, kulutuksen ja hävikin seuraamisen ja valvomisen
 - sekä luotettavien kattavuuslukujen, rokotusten tehokkuuden ja turvallisuuden arvioimiseksi

Rokotusohjelman rokotteiden tilaaminen, jakelu, kulutuksen ja hävikin seuranta ja raportointi

Influenssarokotusten järjestämisessä ja toteuttamisessa on syytä olla huolellinen

- Rokotteiden tilaamisessa, jakelussa, säilyttämisessä ja rokotusten järjestämisessä ja toteuttamisessa on tarpeen olla erityisen huolellinen, jotta
 - Yhteisin varoin, valtion budjetilla hankitut rokotteet voidaan hyödyntää mahdollisimman tarkkaan
 - Rokotteita ei turhaan mene hukkaan
 - Influenssarokotteet käytetään niihin rokotuksiin, joihin ne on hankittu

Sairaala-apteekeilla ja lääkekeskuksilla on tärkeä rooli

- **Huolehtivat paikallistason ohjeistuksesta ja valvonnasta**
 - Mm. tuotevirhe-epäilyt, laadunvalvontaan liittyvät asiat, toimintayksiköiden kylmäketjut, rokotejääkaapit
- **Tarkistamassa / ”portinvartijana”**
 - Tuleeko tilaus sellaiselta toimijalta, joka toteuttaa kansallista rokotusohjelmaa
 - Pitääkö toimittaa maksullisia influenssarokotteita
- **Tilaamiseen ja jakeluun liittyvässä paikallisessa ohjauksessa ja suunnittelussa**
- **Käyttämättä jääneiden annosten sekä hävikin seurannassa ja raportoinnissa**

- Keskeistä on tuntea hyvin oman alueen rokotuksia järjestävät tahot ja heidän toimintakumppanit

Kansallisen rokotusohjelman rokotteiden tilaaminen 1/2

- Vain hyvinvointialueen sairaala-apteekit tai lääkekeskukset voivat tilata kansallista rokotusohjelmaa varten hankittuja influenssarokotteita THL:n rokotelähettämöstä
 - Rokotteet toimitetaan niihin maksutta THL:n sopimuslääketukkukaupan varastosta
- Terveystieteiden tutkimuskeskukset, jotka toteuttavat kansallisen rokotusohjelman influenssarokotuksia, tilaavat tarvitsemansa rokotteet oman alueen sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta
 - Esimerkiksi yksittäinen terveydenhoitaja ei voi tilata rokotteita suoraan THL:n rokotelähettämöstä

Kansallisen rokotusohjelman rokotteiden tilaaminen 2/2

- Paikallisella tasolla rokotteiden tilausta tekevän on tärkeätä osata erottaa, milloin hän voi tilata kansallisen rokotusohjelman toteuttamiseen varattuja rokotteita ja missä tilanteissa ei
- Haastetta aiheuttavia tekijöitä
 - Keskitetysti hankituilla influenssarokotteilla toteutetaan kansallista rokotusohjelman rokotuksia, joista osa `menee päällekkäin´ tartuntatautilain pykälä 48 mukaisten rokotusten kanssa
 - Sosiaali- ja terveydenhuollon alalle opiskelevien rokotusten toteuttaminen
 - Osa influenssarokotuksista ei kuulu kansallisen rokotusohjelmaan ja näihin rokotuksiin toimintayksiköt hankkivat influenssarokotteet itse

Paikallisella tasolla tilaamisessa on syytä olla huolellinen

- Kansallisen rokotusohjelman influenssarokotteet ovat kohderyhmään kuuluvalle maksuttomia, mutta valtiolle ne eivät ole ilmaisia!
- Rokotteiden tilaus on syytä suunnitella omaa toimintaa vastaavaksi niin, että rokotteita on riittävästi, mutta ei yli tarpeen
- **Rokotteita ei saa 'hamstrata'**
- Näin rokotteet riittävät ”kaikkialle” paremmin ja vältetään turhalta hävikiltä

Etukäteissuunnittelu ja jatkuva yhteistyö lääkehuollon kanssa on tärkeää

- Oikeat rokotteet, Oikeaan aikaan, Oikeassa paikassa
 - **Tilaa vain sen verran, mitä tarvitset**
- Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset vastaavat paikallisesta jakelusta
 - Osa sairaala-apteekeista jakelee rokotteet koko hyvinvointialueelle
 - Etukäteissuunnittelu ja jatkuva yhteistyö lääkehuollon kanssa parantaa toimitusvarmuutta
 - **SA:t ja lääkekeskukset voivat jakaa rokotteita yksityiselle sektorille vain, jos rokotustoiminnasta on sovittu hyvinvointialueen kanssa**
- Kaikkiaan jakelun suunnittelu ja toteuttaminen on haasteellista, koska toimijoita on niin paljon ja hyvin monenlaisia julkisesta yksityisiin ja `valtion laitoksiin`
- Realistiset lisätilaukset helpottavat toimitusten suunnittelua lääkehuollossa

Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset antavat paikallisia ohjeita

- Tavoitteena: Oikeat rokotteet, Oikeaan aikaan, Oikeassa paikassa
 - **Vältä hamstraamista!**
- Rokotteiden siirtäminen rokotuspisteestä toiseen voi olla hankalaa
- Kylmäsäilytys on taattava myös kuljetuksissa
- Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset antavat ohjeita paikalliseen kuljettamiseen
- Säilytysvirheistä johtuvat rokotteen hävikki vähenee, kun jääkaapit eivät ole liian täynnä ja ne ovat päivittäisessä lämpötilaseurannassa!

Rokotteiden kulutuksen ja hävikin seuranta ja raportointi

- **Kaikissa toimintayksiköissä**, joissa käytetään kansallista rokotusohjelmaa varten hankittuja influenssarokotteita, on **kauden aikana tärkeä pitää kirjaa käytetyistä ja hävitetyistä rokoteannoksista**
- Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset keräävät **käytettyjen ja hävitettyjen annosten määrät kuukausittain kauden aikana**
- Huom! Tiedot pitää saada myös niistä rokoteannoksista, joita annetaan esimerkiksi yksityiselle toimijalle hyvinvointialueen terveyskeskuksen omista varastoista
- **Sen lisäksi kerätään varastoon käyttämättä jääneiden rokotteiden määristä kauden lopussa** kaikilta niiltä tahoilta, joille ne ovat toimittaneet kansallisen rokotusohjelman rokotteita

Rokotteiden kulutuksen ja hävikin seuranta ja raportointi

- **Rokotuksia järjestävien ja toteuttavien tahojen kannattaa suunnitella paikallinen tiedonkeruu ja tietojen toimittaminen yhdessä sairaala-apteekkien ja lääkekeskusten kanssa**
- Ymmärrettävästi tässä voi olla haasteita etenkin, jos toimintayksikössä käytetään myös itsehankittuja rokotteita
- Sairaala-apteekit ja lääkekeskukset antavat tarkempia ohjeita tietojen ilmoittamiseen
- **THL kerää käyttämättä jääneiden ja hävitettyjen annosten tiedot sairaala-apteekeilta ja lääkekeskuksilta vastaavalla tavalla**

Tämän kauden hankinnoista, jakelusta ja käytännön vinkit rokotuksiin

Influenssarokotteiden hankinnasta

- Kansallista rokotusohjelmaa varten on hankittu 1,7 miljoonaa pistettävää rokoteannosta (VaxigripTetra)
 - Pistettävät rokotteet ovat 10 kpl pakkauksissa
 - Ilman neulaa kuten ennenkin
- Lisäksi 100 000 annosta nenäsumuterokotetta (Fluenz Tetra)
 - Myös nenäsumuterokotteet ovat 10 kpl pakkauksissa
 - Näitä käytetään **vain** 2–6-vuotiaiden rokotuksiin
 - Riittää noin 42 %:lle kaikista 2–6-vuotiaista

Influenssarokotteiden jakelusta

- Ensimmäisinä rokotteet toimitetaan sairaala-apteekeille ja suurimmille lääkekeskuksille
- Sen jälkeen pienemmille lääkekeskuksille
- Jakelujärjestyksellä pyritään helpottamaan sairaala-apteekkien ja lääkekeskusten rokotejakelua sekä jouduttamaan rokotusten aloitusta

Pistettävien rokotteiden jakelusta

- Pistettävät rokotteet saapuvat Suomeen useassa erässä syys-, loka- ja marraskuun aikana
- Pistettävien rokotteiden jakelu sairaala-apteekkeihin ja lääkekeskuksiin **alkaa syys-lokakuun vaihteessa**
- Tästä tiedotetaan myöhemmin
- Ensimmäinen rokotejakelu kaikkialle Suomeen vie noin neljä viikkoa

Nenäsumuterokotteiden jakelusta

- Huomioi toiminnan suunnittelussa ja rokotusten toteuttamisessa nenäsumuterokotteiden lyhyt kestoaika
- **Erät vanhenevat 11.1.2024 ja 6.2.2024**
- Ensimmäinen erä Fluenz Tetraa pyritään jakamaan sairaala-apteekeille ja lääkekeskuksille marraskuun alkuun mennessä
 - Eka erä isompi
 - Toinen erä pienempi
- Jaeltavissa määrissä huomioidaan lapsiväestön koon lisäksi myös edellisen kauden rokotuskattavuus kullakin alueella

Lasten rokotusten tehostaminen

- Influenssarokote-esitteitä jaetaan ympäri vuoden neuvolan terveystarkastuksissa
- Vaatii paikallista tiedottamista lapsiperheille eri kanavia pitkin
- Rokote mahdollisimman helposti saataville: neuvolat, ilta-ajat, pop-in tapahtumat, päiväkodit, kauppakeskukset jne.
- Nenäsumutetta viime kausina annettu 60–70 000 annosta rokotusrekisterin mukaan
- **Mitä viestinnässä kannattaa korostaa?**
 - Mistä ja milloin rokotuksen voi hakea
 - On ilmainen kaikille alle 7 v ja kaikille sairauden tai hoidon vuoksi vakavalle influenssalle alttiille lapsille
 - Kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan
 - 2–6-vuotiaille nenäsumuterokote
 - Pistettävä rokote sopii kaikille 6 kk iästä lähtien

Influenssarokotusten toteuttamisesta

- Sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten rokotukset voidaan aloittaa heti, kun rokotukset saapuvat henkilöstön rokotuksia järjestävään toimintayksikköön
- Myös esim. lasten rokotukset voi aloittaa heti kun rokotteet ovat perillä
- **Ikääntyneiden rokotuksia ei kannata aloittaa liian varhain**
 - On tärkeää, että suojaa olisi riittävästi jäljellä silloin, kun influenssakausi on huipussaan
 - Rokotuksen antama suoja heikkenee ikääntyneellä influenssakauden aikana kevättä kohti mennessä
 - Etenkin huonokuntoisella ja perussairaalla rokotteen suojateho heikkenee nopeammin kuin terveellä vastaavan ikäisellä henkilöllä
- THL suosittelee, että tammikuussa palveluksensa aloittavat varusmiehet ottaisivat influenssarokotuksen omalta hyvinvointialueeltaan, kun joukkorokotukset ovat käynnissä

Influenssarokotusten toteuttamisesta

- Influenssa- ja koronarokotusten järjestäminen yhtäaikaisesti on suositeltavaa aina, kun se on mahdollista
- Myös jäykkäkouristustehosteita kannattaa antaa influenssarokotusten yhteydessä, samoin kuin pneumokokkrokotteita tiettyihin riskiryhmiin kuuluville
- Erilaisilla ajanvarausjärjestelyillä on mahdollista koordinoida myös joukkorokotustyypistä toimintaa
- Suojan muodostuminen vie noin (1)-2 viikkoa
- **Influenssarokotuksia kannattaa antaa koko syksyn ja talven ajan**
 - Myös influenssaepidemian aikana voi ja kannattaa rokottaa, sillä epidemia etenee vaiheittain alueellisesti
 - Eri influenssavirustyyppit voivat olla liikkeellä myös eri aikaan

Huomioitavaa

- Väestölle suunnatut suuret joukkorokotustilaisuudet on paras ajoittaa varmuuden vuoksi **marraskuun puolivälistä eteenpäin**, jotta rokotuspaikoissa on riittävä määrä rokotteita
- Kun suunnittelette joukkorokotustyyppisiä tilaisuuksia, varmistakaa ensin sairaala-apteekista tai lääkekeskuksesta, että rokotteita on saatavilla riittävästi
- Huomioikaa, että sairaala-apteekit ja lääkekeskukset **saavat viikolla (= vko 36)** THL:ltä tietoa jakelusta ja **pääsevät sen jälkeen suunnittelemaan** tarkemmin paikallista jakelua
- Kannattaa antaa sairaala-apteekeille ja lääkekeskuksille ainakin pieni hetki tehdä omat suunnitelmansa

Viime kauden rokotteet nyt jääkaapista pois!

- Rokotejääkaapin sisältö on tarkistettava säännöllisesti ja käyttöpäivältään vanhentuneet rokotteet on hävitettävä asianmukaisesti
- **Viimeistään nyt edellisen kauden influenssarokotteet on hävitettävä** esim. palautettava sairaala-apteekkiin tai lääkekeskukseen **paikallisten ohjeiden mukaan**
- Jos epähuomiossa annetaan viime kauden rokote, rokotettava tarvitsee silti tämän kauden rokotteen
- Rokotuksen voi antaa heti, kun asia havaitaan

Käsittele rokotteita oikein!

- Tietoa rokotuksista - Rokottamisen vaiheet - [Rokotteiden käsittely oikein](#)
- [Rokotteiden vastaanotto ja säilytys](#)
 - HUOM! Rokotetilauksen vastaanotto on sovittava
 - **Vastuuhenkilön tai sijaisen on oltava paikalla ottamassa rokotteita vastaan**
 - Rokotteet eivät saa lojua huoneenlämmössä!
- [Rokotteiden säilyvyys ja säilytysvirheet](#)
 - Säilytysvirheen sattuessa yhteys **viiveettä** THL:n Rokotelähtämöön
 - p. 029 524 8333, arkisin klo 8.30-14.30
- [Rokotejääkaapin lämpötilan seuranta](#)
 - **Rokotejääkaapin lämpötilan seuranta: päivittäin!**
- [Rokotteiden hävittäminen](#)

Alle 9-vuotiaan lapsen rokotusannokset – ohjeistus on ennallaan

- Anna **kaksi annosta pistettävää** influenssarokotetta vähintään neljän viikon välein,
 - jos lapsi **ei ole aiemmin saanut influenssarokotuksia** tai on saanut **aiemmin vain yhden pistettävän** rokoteannoksen
- Anna **yksi annos joko pistettävää tai nenäsumuterokotetta**,
 - jos lapsi on saanut **aiemmin yhteensä kaksi annosta mitä tahansa** influenssarokotetta; myös silloin, kun annokset on annettu eri influenssakausina **tai**
 - jos lapsi on saanut **aiemmin yhden annoksen nenäsumuterokotetta**
- Jos lapsi on saanut **yhden annoksen nenäsumuterokotetta tällä kaudella, hän ei tarvitse muuta rokotusta**

Neuvontapalvelut terveydenhuollon ammattilaisille

- Jos verkkosivuiltamme ei löydy vastausta, ei edes Usein kysyttyä osiosta ja jos kollegasi ei pysty auttamaan niin,
 - Rokotus- ja matkailuterveysneuvonta p. 029 524 6060 arkisin klo 10-12
 - Koronarokotusneuvonta: koronarokotus@thl.fi
- **Neuvonta on tarkoitettu vain terveydenhuollon ammattilaisille**
- **Älä ohjaa kansalaista ottamaan yhteyttä THL:ään**
- **Sinun velvollisuutesi on auttaa häntä**

Muutama asia rokottamisesta

- Ihoa ei tarvitse desinfioida
- Ilmakuplaa ei tarvitse poistaa
 - Poistamisen yhteydessä rokoteainetta voi ruiskahtaa hukkaan tai neula voi kastua
- Aspiroida voi, jos on tottunut aspiroimaan injektion yhteydessä
- Ruiskuun tulee verta ~ tapahtuu hyvin harvoin
 - Vedä neula pois kudoksesta, vaihda neula ja anna rokote lihaksensisäisesti
 - Kiinteäneulainen rokote: Vedä neulaa osittain pois kudoksesta, ei kokonaan ja siirrä neulan suuntaa ja anna rokote lihakseen

Vajaa rokoteannos

- Jos osa **pistettävästä** influenssarokotteesta **ruiskahtaa** hukkaan tai **valuu** pistokohdasta, **anna uusi rokote** saman tien
- Näin vältät rokotteen valumista:
 - Kun vedät neulaa pois kudoksesta, paina samaan aikaan kevyesti pistokohtaa tehdaspuhtaalla lapulla ja vielä muutaman sekunnin ajan neulan poiston jälkeen
- **Nenäsumuterokotetta ei tarvitse antaa uudestaan**, vaikka lapsi aivastaisi rokotteen annostelun jälkeen
 - pienikin määrä elävää heikennettyä virusta limakalvoilla riittää kehittämään suojaa influenssaa vastaan

Influenssarokotteet ja muut rokotukset

- **Influenssarokotteiden** kanssa voi antaa **muita rokotuksia samanaikaisesti tai millä aikavälillä tahansa**
 - Esim. jäykkäkouristustehoste dT (tai dtap), korona- tai pneumokokkirokote
- Elimistö kestää usean eri rokotteen antamisen samaan aikaan – käytännössä kattoa ei ole – kunhan pistopaikkoja riittää
- **Paikallisreaktioita** herkästi aiheuttavat rokotteet (esim. alumiinisuoloja sisältävät) **on hyvä antaa eri raajoihin**
 - Mm. jäykkäkouristus-, pneumokokkirokotteet
 - Vaxigrip Tetra ja koronarokotteet eivät sisällä alumiinisuoloja

Tetanussuojan voi tehostaa influenssarokotuksen yhteydessä

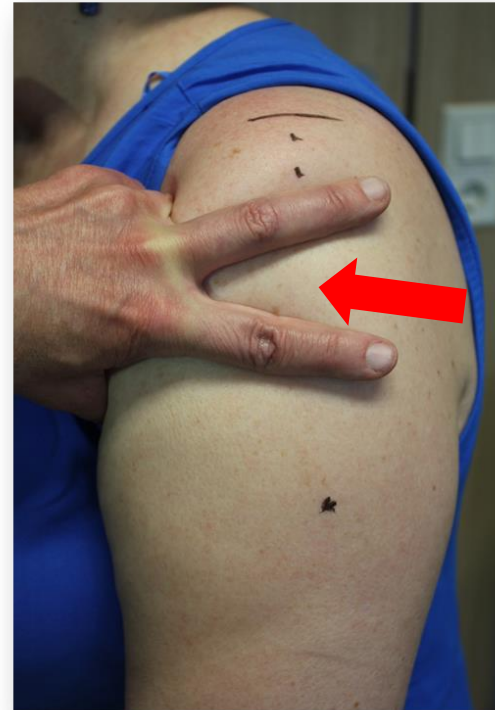

Muista tarkistaa suoja ikääntyneiltä ja muilta tehosteissä olevilta

- [Jäykkäkouristus](#) eli tetanus on hengenvaarallinen tauti - tetanusbakteeria on kaikkialla maaperässä, eläinten ulosteessa, itiöt viihtyvät kaikilla pinnoilla
- **Suoja on syytä olla kunnossa**
- Rokotuksilla ylläpidetään riittävää vasta-ainetasoa
- Laumasuojaa ei synny
- [Tietoa tetanusrokotuksista](#)

Älä pistä IM rokotusta liian ylös tai liian alas

- Huomioi rokotuspaikan lisäksi myös
 - oikean kokoinen neula
 - oikea pistokulma
 - oikea syvyys
- [Pistospaikan ja neulan valinta hartialihakseen rokotettaessa](#)
 - Ohjeistuksessa on uudet kuvat parista erilaisesta olkavarresta

Influenssarokotuksista viestiminen ja tiedottaminen

Paikalliseen viestintään kannattaa panostaa!

- Paikallinen, aktiivinen ja ajantasainen viestintä on **tärkeintä ja tehokkainta**
 - Oman alueen infektioautien asiantuntijat äänitorviksi
 - Esim. lääkäreiden kannanotot, artikkelit ja jutut eri medioissa myös tärkeitä
 - Tietoa siitä, kuka saa rokotteen maksutta ja mistä rokotteen saa
 - Lasten influenssarokotusesitettä kannattaa jakaa neuvoloissa koko vuoden ajan terveystarkastuksissa
- Viestinnässä ja tiedottamisessa muistettava myös sosiaali- ja terveydenhuolto ja sisäinen viestintä – henkilöstön tiedettävä missä mennään

Valtakunnallinen viestintä avittaa

- Viestinnän tueksi THL on päivittänyt julisteita ja esitteitä
- Uutena lapsille annettavat tarrat: orava, kissa ja koira
- Tilatut materiaalit ovat perillä tilaajilla viimeistään lokakuun puolivälissä
- Jos ei ole päässyt tekemään tilausta, niin julisteet ja esitteet ovat verkosta printattavia. Niistä voi ottaa kopioita oman tarpeensa mukaan.
- **Uudet julisteet ja esite ovat pian myös verkossa**

Ota rokote - Torju influenssa

Emme jaa ilmapalloja

Mutta tarjoamme ilmaisen influenssarokotteen kaikille alle 7-vuotiaille ja lapsille, joilla on jokin pitkäaikaisairaus. Rokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan ja suojaa influenssalta ja sen jälkitaudeilta.

Suojaa lapsesi rokotteella influenssalta!

Influenssa on rajuampi ja vakavampi sairaus kuin tavallinen flunssa.

Influenssa on **yleinen pikkulapsilla**. Pikkulapset myös joutuvat influenssan vuoksi sairaalahoitoon yhä usein kuin ikääntyneet. Influenssa voi pahentaa lapsen perussairautta, kuten astmaa.

Rokote on paras tapa suojata lasta influenssalta ja sen jälkitaudelta. Lapsi voi saada rokotteen pistoksena tai nenäsuuhkeena.

Influenssarokotteen hyötyjä

- Estää 5-8 influenssaa kymmenestä.
- Torjuu jälkitauksia, kuten korvatulehduksia ja keuhkokuumetta.
- Vähentää lääkärissä käyntejä ja sairaalahoitojen tarvetta.

Lisätietoja hyvinvointilauemiltani ja osoitteesta www.thl.fi/lasteninfluenssarokote

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Ota rokote - Torju influenssa

Suojaa lapsesi rokotteella influenssaa vastaan

Influenssarokote kuuluu kansalliseen rokotusohjelmaan. Se on ilmainen kaikille lapsille 6 kuukauden ikäisistä 6-vuotiaisiin. Rokotteen saavat maksutta myös tätä vanhemmat lapset, joilla on jokin perussairaus, joka altistaa vakavalle influenssalle.

Influenssarokotteen hyötyjä

- Estää 5-8 influenssaa kymmenestä.
- Torjuu jälkitauksia, kuten korvatulehduksia ja keuhkokuumetta.
- Vähentää lääkärissä käyntejä sekä antibiootti- ja sairaalahoitojen tarvetta.
- Suojaa rokotetun lapsen lähipiiriä, kuten isovanhempia ja muita vakavalle influenssalle alttiita.
- Jos lapsi sairastuu, myös vanhemmat voivat sairastua, ja perheen arki hankaloitua.

Influenssa sekoitetaan usein flunssaan eli nuhakuumeeseen. Influenssa on kuitenkin rajuempi sairaus, ja jälkitauksineen se voi olla lapselle paljon vakavampi kuin tavallinen flunssa.

Valtakunnallinen viestintä auttaa – paikallinen on viestintä tärkeää

- Tällä kaudella kampanjointimme pääkohderyhminä ovat
 - alle 7-vuotiaiden vanhemmat
 - 65-vuotta täyttäneet ja vakavan influenssan ja koronan riskiryhmät
- Suunnitteilla on marraskuiksi neljän viikon kampanja, johon kuuluu mainoksia TV:ssä, radiossa, lehdissä ja sopivissa sosiaalisen median kanavissa
 - Kanavat vaihtelevat kohderyhmän mukaan
- Monikielistä viestintää tehdään somekavissa
 - ruotsi, englanti, arabia, venäjä, viro, ukraina ja somali
- Kaikkia THL:n materiaaleja ja tuotoksia saa vapaasti käyttää työn tukena.

Influenssarokotustoiminnan suunnittelun ja asianmukaisen rokotustoiminnan peruspilarit

Mitä rokotustoiminnan suunnittelussa tulee ottaa huomioon?

- **Rokotustoiminnasta vastaa lääkäri** (STM:n asetus rokotuksista 149/2017)
- **Rokotusvastuulääkäri** huolehtii siitä, että toimipisteessä rokotustoiminta suunnitellaan moniammatillisesti ja vastaa siitä, miten rokotustoiminta järjestetään
- Rokotteet ovat lääkkeitä!
- Jos sosiaali- tai terveydenhuollon toimipisteessä annetaan rokotuksia, on tärkeä huomioida rokotteet ja rokotusten järjestäminen toimipisteen **lääkehuollon suunnitelmassa**

Rokotusvastuulääkäri on tärkeässä roolissa

- Alueen koosta ja palveluiden luonteesta riippuen rokotusvastuulääkäreitä on hyvä olla useampiakin
- Rokotusvastuulääkäri on hallittava rokotusten järjestämiseen ja toteuttamiseen liittyvät keskeiset asiat
- **Rokottajilla tulisi olla aina mahdollisuus konsultoida ja myös tarvittaessa saada akuuteissa hetkissä rokotusvastuulääkäri kiinni**
 - Oma Teams-linja?
 - Tai muut paikallisesti sovitut yhteydenpitotavat akuuteille ja ”ei niin akuuteille” kysymyksille ja tilanteille

Influenssarokotustoiminta kannattaa suunnitella moniammatillisesti

Sekä sisäisestä että ulkoisesta **viestinnästä on huolehdittava** kaikessa toiminnassa

- Asianmukainen järjestäminen perustuu huolelliseen suunnitteluun
- Oleellista on huomioida kaikki rokotustoiminnan osa-alueet
- **Vastuut** pitää olla määritelty, ohjeistusten pitää olla ajan tasalla
- Kaikilla rokotustoimintaan osallistuvilla on oltava omaa tehtävänsä vastaavat ajantasaiset tiedot ja taidot!
- **Rokotustietojen kirjaaminen oikealla tavalla**
- **Tiedonsiirrosta huolehtiminen!**

Ohjeet rokotustoiminnan asianmukaiseen järjestämiseen Infektiotaudit ja rokotukset -sivustolla

Perusasioista on tietoa rokotuksista -osiossa:

- [Rokotustoiminnan suunnittelu ja järjestäminen](#)
 - [Rokotusten järjestäminen hyvinvointialueella](#)
 - [Joukkorokotusten järjestäminen](#)
- Lisäksi [Influenssarokote-osiossa](#) on oma alisivu [Influenssarokotusten suunnittelu ja järjestäminen](#)
- Muista, että influenssa- ja koronarokotuksia antavat eivät mene ”yks-yhteen”: kaikki koronarokotuksia antavat eivät saa antaa influenssarokotuksia

Kuka saa antaa influenssarokotuksia?

- Määrätään STM:n asetuksessa 149/2017
- Rokotuksen pistoksena saa antaa vain lääkäri ja **asianmukaisen rokotuskoulutuksen** saanut terveydenhoitaja, sairaanhoitaja tai kätilö
- Edellä mainittuihin ammatteihin opiskeleva henkilö (tarkennettu asetukseen 2021):
 - jos hän täyttää terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun asetuksessa (564/1994) säädetyt edellytykset tehtävässä toimimiseen ja on saanut asianmukaisen rokotuskoulutuksen
 - Vain lääkärin tai asianmukaisen rokotuskoulutuksen saaneen sairaanhoitajan, terveydenhoitajan tai kätilön johdon ja valvonnan alaisena

Rokotusosaaminen on laaja käsite, pelkkä pistososaaminen ei riitä

Huomioitava ketkä saavat rokottaa, ketkä eivät

- Pandemiarokotuksista määrätään erillisellä Valtioneuvoston asetuksella
- VN asetuksen (1105/2020) mukaisesti koronarokotuksia saavat antaa myös
 - Hammaslääkärit
 - Tietyin edellytyksin laboratorio, lähi- ja perushoitajat välittömän johdon ja valvonnan alla (eli käytännössä esim. kokeneen sh tai th työparina)
- Huomioitava, että nämä ryhmät **eivät saa antaa** influenssarokotuksia
- Sen sijaan esim. lähihoitajia voidaan tarvittaessa hyödyntää muuten influenssarokotusten järjestämisessä

Rokottajan ammattitaito

- **Rokotusosaaminen on laaja käsite, pelkkä pistososaaminen ei riitä**
 - [Mitä rokottajan tulee osata](#) ja hallita, on määritelty tarkemmin Infektiotaudit ja rokotukset -sivustolla
 - Samalla se määrittää myös sen, mitä rokottajan asianmukaisen koulutuksen tulisi sisältää ja minkälainen osaaminen koulutuksella tulisi varmistaa
- **Työntekijällä on oma velvollisuus** huolehtia osaamisestaan
- **Työnantajalla on velvollisuus varmistaa ja huolehtia** siitä, että henkilöstön osaaminen on ajan tasalla ja vastaa niitä tehtäviä, joita henkilöstö kulloinkin tekee
- Korona- ja influenssarokotusten yhteydessä on havaittu, että ihan perusasioissa on tieto/taito-puutoksia

Valtakunnallinen rokotusosaamisen koulutuskokonaisuus ammattikorkeakouluissa

- Asianmukainen rokotuskoulutuksen varmistamiseksi ja osaamisen yhtenäistämiseksi luotu valtakunnallinen koulutuskokonaisuus
- On käytössä tutkintoon johtavassa koulutuksessa lähes kaikissa amk:ssa, joissa voi opiskella terveydenhoitajaksi, sairaanhoitajaksi, kätilöksi tai ensihoitajaksi
- **Soveltuu myös täydennyskoulutukseen**
- Verkkopohjainen työn ohessa suoritettavissa: Perusteet (2 op) ja Syventävä (1 op)
- Täydennyskoulutustarjonnassa tällä hetkellä: Metropolia (suomeksi) ja Novia (ruotsiksi)

Varmista rokotusosaamisesi

Valtakunnallinen rokotusosaamisen koulutuskokonaisuus antaa hyvät valmiudet laadukkaaseen työskentelyyn, vahvistaa osaamistasi ja kattaa kaikki ne rokottamiseen ja rokotuksiin liittyvät osa-alueet, jotka sinun tulee hallita. Opinnot suoritetaan verkko-opintoina.

Kenelle?

Koulutuskokonaisuus on tarkoitettu

- ammattikorkeakoulujen terveydenhoitaja-, sairaanhoitaja- ja kätilöopiskelijoille
- jo työssä oleville terveydenhoitajille, sairaanhoitajille ja kätilöille
- kaikille, jotka tarvitsevat työssään rokottamiseen ja rokotteisiin liittyvää osaamista.

Valtakunnallinen rokotusosaamisen koulutuskokonaisuus

Rokotusosaamisen perusteet 2 op

Rokotusosaamisen perusteet -opintojaksolla tutustut rokotuksilla ehkäistäviin tauteihin, kansalliseen rokotusohjelmaan, rokotusten hyötyihin ja siihen, mistä löydät luotettavaa tietoa rokotusten mahdollisista haittavaikutuksista.

Opit ohjaamaan ja tukemaan asiakasta rokotuspäätöksen teossa tutkitun tiedon perusteella. Opit myös perusasiat rokottamista, rokotteiden käyttöä ja rokottamisen jälkeen.

Rokotusosaamisen perusteet on tarkoitettu kaikille, jotka tarvitsevat rokotteisiin, niillä ehkäistäviin tauteihin sekä rokottamiseen liittyvää osaamista työssään.

Valtakunnallinen rokotusosaamisen koulutuskokonaisuus

- Valtakunnallinen rokotusosaamisen perusteet -opintojakso on suunniteltu siten, että se kattaa kaikki ne rokottamisen perusosa-alueet, jotka rokottajan tulee osata ja hallita
- **Perusteet opintojakson suorittaminen hyväksytysti toimii ensisijaisena näyttönä** sellaisesta asianmukaisesta **teoreettisesta** rokotusosaamisesta, jota rokottajalta asetuksessa 149/2017 edellytetään
 - Perusteiden suorittamista ei tarvitse vaatia niiltä, jotka ovat jo pitkään toimineet rokottajina ja hallitsevat kaikki rokottamiseen liittyvät osaamisalueet
 - Esim. LOVE-lop:n rokoteosio ei vastaa näitä opintoja
 - Rokotusosaamisen perusteet –opintojakson suorittaneelta ei tarvitse vaatia LOVE-lop:n suorittamista
- **Syventävä opintojakso** antaa lisätaitoja mm. ohjaamiseen, neuvontaan, erityisryhmien rokottamiseen, rokotuksia epäröivien kohtaamiseen ja matkailuterveyteen

Rokotustilanne ja rokottaminen vaatii osaamista

- Kansallinen ohjeistus näytön vastaanottamiseen tehty

- Rokotusosaaminen on laaja käsite, joka kattaa myös rokottamisen käytännön taidot ja rokotustilanteeseen liittyvän opastuksen
- On tärkeä hallita oikeat rokotustekniikat
- Pistotekniikat ovat erilaisia (IM, SC ja ID)
- On eri asia antaa rokotetta vauvalle, leikki-ikäiselle, kouluikäiselle, aikuiselle tai ikääntyneelle
- Rokotusosaamiseen liittyvän käytännön näytön rokotustilanteen hallitsemisesta ja `pistotaidosta` voi vastaanottaa kokenut rokottaja esim. th tai sh
- **Kansallinen ohjeistus näytön vastaanottamiseen im ja sc on verkkosivuillamme pian**

Mitä influenssarokotuksia toteuttavan on syytä osata ja hallita?

- Ajantasaiset tiedot influenssasta, rokotevalmisteista ja rokotuksista
 - Influenssa, sen jälkitaudit, komplikaatiot, vammautumis- ja menehtymisriskin
 - E erityisen tärkeitä on tuntea ne rokotevalmisteet, joita omassa toimipisteessä annetaan: antotavat, annokset, antoaikataulu, vasta-aiheet, varotoimet ja mahdolliset haittavaikutukset
 - Tuntee kansallisen rokotusohjelman kohderyhmien rokotusten merkityksen yksilö ja väestötasolla
- Pystyy keskustelemaan ja antamaan ohjeita rokotteisiin, rokotuksiin ja rokottamiseen liittyen
- Osaa käsitellä rokotteita oikein ja hallitsee rokotusturvallisuuteen liittyvät keskeiset asiat
- Osaa valmistella rokotteen oikein ja antaa rokotuksen oikealla tekniikalla
- Osaa antaa ohjeita rokotustilanteessa rokotetavalle tai hänen huoltajalleen

INFEKTIOTAUDIT JA ROKOTUKSET

Ajankohtaista Taudit ja torjunta Rokotteet A-Ö Tietoa rokotuksista Seurantajärjestelmät ja rekisterit Palvelut ja yhteystiedot

THL:FI > Aiheet > Infektiotaudit ja rokotukset

Tietoa, tulkintaa ja ratkaisuja tartuntatautien torjuntaan. Jotta me kaikki pysyisimme terveinä ja turvassa.

TBE-ROKOTE ELI "PUNKKIROKOTE"

TBE-rokote suojaa puutiaisten levittämältä puutiisaivotulehdukselta.

[Lue lisää TBE-rokotteesta eli "punkkirokotteesta" >](#)

KORONAVIRUSROKOTUKSET

Tietoa koronavirusrokotteista terveydenhuollon ammattilaisille.

[Koronavirusrokotteet eli COVID-19 -rokotteet - ohjeita ammattilaisille >](#)

LINTUINFLUENSSA

ANTIBIOOTTIRESISTENSSI

AJANKOHTAISTA

7.9.2023
Valtakunnalliset Tartuntatautipäivät järjestetään 14.-15. marraskuuta Helsingissä

7.9.2023
Potilashaastattelut tärkeä pohja TBE:n kansallisen rokotusohjelman arvioinnille - vastuu haastatteluista on hyvinvointialueilla ja kunnilla

7.9.2023
THL, Ruokavirasto ja Mikkelin seudun ympäristöpalvelut selvittävät koulu- ja päiväkotien liittyvää epidemioita, jossa sairastuneita on yli 800

29.8.2023
A-streptokokin aiheuttamat vakavat infektiot ovat lisääntyneet viime vuoteen verrattuna

29.8.2023
THL on päivittänyt toimenpideohjetta ihmisen lintuinfluenssatautien torjumisesta

[Kaikki infektiot- ja rokotus uutiset >](#)

BLOGISSA

[Kaikki blogikirjoitukset aiheesta >](#)

[RSS](#)

VERKKOKOULUTUKSET

Webinaari kauden 2023-2024 influenssarokotuksista
Torstai 7.9.2023, klo 13-15
[Linkki verkkokoulutuksen sivulle](#)

Webinaari syksyn HPV-, influenssa- ja koronarokotuksista
Torstai 25.5.2023
[Linkki verkkokoulutuksen sivulle](#)

Kiitos tarkkaavaisuudesta

